

**Noterlik Kanununun 71 nci maddesinin tadili ve 73 ncü maddesiyle
4782 ve 5235 sayılı kanunların geçici maddelerinin ilgası hakkında
kanun lâyihası ve Adliye Encümeni mazbatası (1/342)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-880/586

24 . II . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Adliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 19 . II 1959 tarihinde kararlaştırılan Noterlik Kanununun 71 nci maddesinin tadili ve 73 ncü maddesi ile 4782 ve 5235 sayılı kanunların geçici maddelerinin ilgası hakkındaki kanun lâyihasının, esbabı mucibesıyla birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil Vekili

E. Menderse

ESBABI MUCİBE

1. 1 . IX . 1938 tarihinde meriyete giren 3456 sayılı Noterlik Kanununun 4166 ve 4788 sayılı kanunlarla muaddel 71 nci maddesine göre noterlerin:

a) Re'sen tanzim edilen senet veya mukavelelerin dairede kalacak nüshalarının her sayfasından yazı ücreti olarak 40 kuruş,

b) Re'sen tanzim olunan senetlerin alâkalılarına verilecek suretlerinden ve noter dairelerinde re'sen olmayarak yazdırılıp doğrudan doğruya alâkalısına verilen kâğıt, senet ve mukavelelerin örneklerinden ve yapılan tercümelerin yazıldığı kâğıtlardan ve tasdik olunmak üzere bir nüsha olarak hariçte yazılıp getirilen evrakın noter tarafından yazılıp dairede alakonulacak nüshasından sayfa başına yazı ücreti olarak 20 kuruş,

c) Re'sen olmayarak dairede yazdırılan her nevi kâğıtların dairede kalacak suretleri için ve ayrıca tescili icabeden mukaveleleri hususi defterine tescil için senet sayfası başına 10 kuruş,

ç) Bir dilden diğer dile çevrilen veya çevrilen kâğıtlardan işin mahiyetine göre her sayfası için çevirme ücreti en yukarı olarak 500 kuruş,

d) Kanunlarında hare ve rüsumdan muaf olduğu yazılı senet ve sairenin beherinden tasdik ücreti olarak yalnız 25 kuruş,

Almaları iktiza etmekte, ancak 1 . VIII . 1945 tarihinde meriyete giren 4782 sayılı Kanunun geçici maddesi mucibince «olağanüstü hallerin devamı süresince Noter Kanununun değişik 71 nci maddesi gereğince noterlerin gördükleri göreve karşılık olarak alacakları ücretler % 25 nispetinde artırılmış» ve 1 . VII . 1948 tarihinde meriyete giren 5235 sayılı Kanunun geçici maddesi ile de «olağanüstü hallerin devamı süresince noterlerin gördükleri göreve karşılık olarak Noter Kanununun değişik 71 nci maddesinin 1, 5 ve 6 ncı fıkraları gereğince alacakları ücretler % 25 ; 2 ve 3 ve 4 ncü fıkraları gereğince alacakları ücretler % 50 nispetinde artırılmış» bulunmaktadır.

Bu suretle noterler halen, yukarda a, b ve c bentlerinde gösterilen muamelelerden işin mahiyetine göre sayfa başına yazı ücreti olarak 15 - 60 kuruş; tescilli icabeden mukaveleleri hususi defterine tescil için senet sayfası başına 15; bir dilden diğer dile çevrilen kâğıtların her sayfası için tercüme ücreti olarak 625 kuruş ve kanunlarından harc ve rüsumdan muaf olduğu yazılı senet ve sairenin beherinden tasdik ücreti olarak, - imza adedine bakılmaksızın - yalnız 31 kuruş ücret almaktadırlar.

Noterlerin, en son on sene evvel tesbit edilen bu ücretlerinin, bu müddet zarfındaki umumi fiyat tahavvülleri dolayısıyla yapılan hizmeti karşılamadığı izahtan vârestedir.

Kaldı ki, noterler, miktarı neye baliğ olursa olsun emanetlerin muhafazasından, mahsus bir mesaiyi icabettirmesine rağmen defter tasdikinden ve eski harflerden yeni harflere çevirmeden, hiçbir ücret almamakta ve ancak, bu muameleler dolayısıyla Devlete ödenen harc üzerinden, Harclar Kanununun 57 nci maddesine tevfikân % 15 veya % 30 gibi çok cüzi miktarlara baliğ olan bir para tahsil etmektedirler.

Noterlik Kanununun 71 nci maddesine mevzu olan noter ücretleri, 1 . IX . 1938 tarihinden 1 . VII . 1948 tarihine kadar geçen on seneden az bir müddet içinde 4166, 4782 ve 5235 sayılı kanunlarla üç defa değiştirilmiş olmasına rağmen, 1 . VII . 1948 den bugüne kadar olan on seneyi müteceviz zaman zarfında hiç artırılmamıştır.

II - 3456 sayılı Noterlik Kanununun 4166 sayılı Kanunla muaddel 73 nü maddesi mucibince alınan yol tazminatına gelince, dairesi dışında iş yapmak için yerinden uzaklaşan noterler, mütat vesaiti nakliye ücretinden başka 1 . IX . 1938 tarihinden beri esas itibariyle, iş günlerinde 400, tatil günlerinde 500 kuruş yol tazminatı almaktadırlar.

III - Gerek zikri geçen ücretlerle yol tazminatının bugünkü hayat şartlarına uymaması ve gerek bunların yukarda ifade edildiği veçhile sık sık değiştirilmek mecburiyetinde kalınması, Avukatlık Kanununun 130 neu maddesi mucibince avukatlık ücret tarifesi yapıldığı gibi, noter ücretleriyle yol tazminatı miktarının da Adliye Vekâleti tarafından tanzim olunacak bir tarife ile tesbitini zaruri kılmaktadır.

Bu sebeplerle lâyihanın birinci maddesi ile Noterlik Kanununun muaddel 71 nci maddesi tadil edilmiş ve ikinci madde ile de, aynı kanunun muaddel 73 nü maddesi ile 4782 ve 5235 sayılı kanunların geçici maddelerinin ilgası eihetine gidilmiştir.

Lâyihanın üçüncü maddesinde, noterlik ücret tarifesinin hazırlanabilmesi için kanunun, neşri tarihinden bir ay sonra meriyete gireceği tasrih edilmiş, dördüncü maddesinde de kanunun icrasına İera Vekilleri Heyetinin memur bulunduğu ifade edilmiştir.

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 1/342

Karar No. 37

20 . IV . 1939

Yüksek Reisliğe

Noterlik Kanununun 71 nci maddesinin tadili ve 73 ncu maddesi ile 4782 ve 5235 sayılı kanunların geçici maddelerinin kaldırılması hakkındaki kanun lâyihası Adliye Vekâleti mümessili de davet olunarak tetkik ve müzakere edildi :

Noterlik Kanununun umumi surette vaz'etmiş olduğu esaslardan anlaşılacağı veçhile bu müesseselerin âmme hizmeti ifa ettikleri bedihidir. Ezcümle, noterlere mevdu vazifelerin bihakkin tedviri için ve bunların şümül ve ehemmiyeti de nazara alınarak kendilerine mühim bâzı külfetler ve mecburiyetler tahmil kılınmıştır, ki, teminat iraesı ve müesseselerinde çalışacak memurlar ile malî bakımdan mukaveleleme akdetmeleri, hizmet müddetlerine mukabil mütehavvil nispetlerle kendilerine tazminat mahiyetinde tediye bulunmaları, yardım sandığına gayrisafi gelirleri üzerinden aidat vermeleri velhasıl noterlerin deruhde eyledikleri vazifelerin ifası sadedinde ihtiyar edecekleri bilcümle masarifin kendileri tarafından yapılacağı hususlarının zikredilmesi mevzu sarahat veren başlıca noktalar dır. Kaldı ki; yukarda başlıca sayılanlara munzam olarak noterlikle hiçbir vazife ve hizmetin aynı zamanda her hangi bir ticaret mevzuunun birleşmeyeceğine ve noterlerin bu hususlarda memnu bulduklarına dair kanunda sarıh ve katî hükümlerin mevcudiyeti durumu vüzh ile ifade etmektedir. Memnuiyetler haricinde ve istisnai olarak noterlerin kazai mercilerden verilecek işleri kabul, ilim ve hayır müesseselerine intisabetmeleri kabul edilmiştir.

Yukarda izah olunduğu veçhile noterlerin müteavgil buldukları sahadan başka, irat getiren mevzularda takyit ve tahdidedildikleri anlaşılmaktadır. Bütün bunlara rağmen müesseselerinin faaliyetini temin ve idame için her türlü malî külfetler ihtiyarına da mecbur buldukları görülmektedir.

Kezalik; halen tatbik mevkiinde bulunan

Noterlik Kanunu 1938 senesi içinde tedvin edilmiş ve tadili mevzuubahis 71 nci maddeye müsteniden almakta buldukları ücretlere 4166, - 4782 ve 5235 sayılı kanunlar gereğince 1948 senesi evasıtına kadar muayyen nispet ve miktarlarla bâzı zamlar yapılmak suretiyle değişen şartlara intibak cihetine gidilmiş ise de berveçhibâlâ işaret olunan 1948 yılından sonra cari hükümlerde birgüna tadilat icra edilmemiştir. Halbuki, halihazır durum, cemiyet hayatının arz ve istilzam ettiği ihtiyaç ve zaruretlar muvacehesinde de noterlik müesseselerinin malî imkânlarının tezyit ve islahı zarureti tahaddüs ettiği cihetle serd ve izah olunan sebeplerden dolayı noterlerce ahiz ve istifa olunan ücretlerin ve daireseleri haricinde tescil edecekleri muamele ve ifa edecekleri hizmetler için alacakları yol tazminatına ait hükümlerin tadili lâzımgelmekte bulunmuştur. Ancak; yol tazminatına ait tesbitte haricrah Kanunu hükümlerinin kıstas olarak göz önünde tutulmasının da cereyan eden müzakere sonunda tebellür etmiş bulunduğumun mazbataya derri tezekkür kılınmıştır.

Ayrıca; noterler, emanet işleri ile defter tasdikime mütedair bulunan muamelelerde sadece 5887 sayılı Harçlar Kanununun 57 nci maddesinde musarrah muayyen nispetler dairesinde noterlik hissesinin istifasına cevaz vermiştir. Fakat, Harçlar Kanununa bağlı 3 sayılı tarifenin 2,7 ve 8 numaralı bentlerinde tesbit edilen bu hisselerin nispetleri, bu bapta ihtiyar edilecek masraflara tekabül edemiyen cüzi miktarlar olduğu gibi, bir yazıdan diğer bir yazıya çevirme işlerinde de sarahat bulunmadığından birgüna ücret alınmamakta olması buraya kadar tadad edilen ve sair mümasıl işlerin ifası zımnında sarf edilen mahsus mesai ve masraf noktai nazardan halen cari hükümlerin ipkasında isabet görülememiştir.

İzah olunan sebeplerle birlikte içtimai ve iktisadi şartların daima mütehavvil olmasına binaen, noterlerin istifa edecekleri bâzı ücretlerin,

kanun metninde tesbitinin matlup faideyi ve alâkalıların bu suretle haklarını lâyıki ile sağlıyamadığına yakîn hâsıl olmuş ve ifa edilen hizmet mukabilinde alınması muktezi ücret mevzuunun asgari bir devreye maksur ve bu müddetin hitamında lüzum ve ihtiyaç görülmesi şartına bağlı olarak bir tarife ile tesbit edilmesi salâhiyetinin Adliye Vekâletine tefviz olunmasının uygun bulunduğu neticesine varılmıştır.

Esasen 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 130 ncu maddesi kaza mercilerindeki muameleler ile diğer işlerden alınacak mesai karşılığının asgari hadlerini gösteren bir tarifinin evvel-emirde baro idare meclisleri tarafından dört senelik bir devre için hazırlanarak Adliye Vekâletinin tasvip veya tadil suretiyle kabul ve tasdikine arz edilmesi hususu da düşünülerek lâyihanın ana hatlarının kabulünde ittifakı âra hâsıl olmuştur.

Lâyihanın ihtiva ettiği maddelere airt tadil ve izahlar :

Madde 1. — Metinde 4166 ve 4782 sayılı kanunlar ile muaddel 71 nci maddeden bahsedilmekte ise de, 3456 sayılı Noterlik Kanununun zikri geçen maddesi bidayeten 4166 sayılı Kanun ile değiştirilmiş ve daha sonra aynı madde 4782 sayılı Kanunla ikinci defa küll halinde tadil olunmuştur.

Bu itibarla muahhar olan 4782 sayılı Kanun; 4166 sayılı Kanunla değiştirilen metni dolayısıyla ilga etmiş bulunması bakımından ilk tadili mutazammın olan bu kanunun madde metninde tasrihine hukukan cevaz verilemeyeceğinden, metinde yalnız 4782 sayılı Kanun zikredilmiştir.

Madde 71. — Mazbatanın mucip sebepler kısmında zikir ve izah olunan esaslar dairesinde yeniden yazılmıştır. Bu meyanda halen tatbik mevkiindeki metinde (Şahadet ve tasdik şerhlerinden yazı ücreti alınmaz) diye mevcut ve mevzu hükmün olduğu gibi muhafazası noterler tarafından tescil kılınan muamelelerin tabii bir neticesi bulunması hasebiyle aynen muhafazası zaruri görülmüş ve maddeye ilâve edilmiştir.

Madde 2. — Hükümet tarafından hazırlanan metin aynen kabul edilmiştir.

Lâyihanın 71 nci maddesi ile ikinci maddesinde mezkûr 4782 ve 5235 sayılı kanunların geçici maddelerine mütaallik müşterek izah :

a) 71 nci madde 1 ilâ 6 numaralı bendi ihtiva etmektedir. 1 numaralı bent noterlerin resmî harclara ilâve suretiyle alacağı ücreti, diğer bentler resmî harclar ile alâkası bulunmayan ve noterlerce ifa olunan hizmetler mukabilinde aldıkları yazı ve saire ücretidir.

b) 4782 ve 5235 sayılı kanunların geçici maddeleri 71 nci madde ile istifa edilegelmekte bulunan ücretlere muayyen nispetler dairesinde zammı âmir bulunmaktadır.

c) 5887 sayılı Harçlar Kanununun tedvini sırasında resmî harclara nazaran noterlerin alacakları ücretlerin nispetleri tesbit edildiğinden aynı kanunun 126 nci maddesinin (b) fıkrası ile 71 nci maddenin 1 numaralı bendi ve binnetice 4782 ve 5235 sayılı kanunların geçici maddelerinin zikri geçen bir numaralı bende mâtuf olarak vaz'etmiş olduğu zam hükümleri ilga edilmiştir.

Bu itibarla ahiren sevk edilen hüküm 71 nci maddenin 2 ilâ 6 numaralı fıkralarına ait bulunmuştur.

Madde 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mevzuun arz ettiği ehemmiyet dolayısıyla lâyihanın müstacelen ve takdimen müzakeresinin arzına da karar verilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni

Reisi	M. Muharriri
Aydın	Balıkesir
C. Ülkü	V. Asena
Kâtip	Çanakkale
Manisa	Söz hakkım mahfuzdur.
Â. Akın	S. Sezgin
İmzada bulunamadı	İsparta
İçel	S. Bilgiç
M. Dölek	Ordu
Erzincan	Z. Kumrulu
Â. Sağiroğlu	İmzada bulunamadı
İmzada bulunamadı	Urfa
Tokad	A. Akan
Ş. Kitapçı	Burdur
Aydın	B. Kayaalp
N. Geveci	Nevşehir
İzmir	Siird
N. Davran	F. Şendur
	H. H. Ükün

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Noterlik Kanununun 71 nci maddesinin tadili ve 73 ncü maddesi ile 4782 ve 5235 sayılı kanunların geçici maddelerinin ilgası hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 3456 sayılı Noterlik Kanununun 4166 ve 4782 sayılı kanunlarla muaddel 71 nci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

«Madde 71. — Noterlerin yazı, tercüme, tescil, emanetleri muhafaza ve kanunlarında harç ve rüsumdan muaf olduğu yazılı senet ve saire ile defter tasdikinden alacakları ücretlerin ve noterlerle imzaya salâhiyetli vekillerinin yol tazminatının miktarı, Adliye Vekâleti tarafından tanzim olunacak bir tarife ile tesbit edilir.

Tarifede lüzumlu görülecek değişiklikler, dört senede bir icra olunur.»

MADDE 2. — Noterlik Kanununun 4166 sayılı Kanunla muaddel 73 ncü maddesi ile 4782 ve 5235 sayılı kanunların geçici maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden bir ay sonra meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 . II . 1959

Başvekil V. <i>E. Menderes</i>	Devlet Vekili
Devlet Vekili ve Bas. - Yay. ve Turz. V. V. <i>A. Aker</i>	Devlet Vekili ve Münakalât V. V. <i>M. Kurbanoglu</i>
Devlet Vekili ve Çalışma V. V. <i>H. Şaman</i>	Adliye Vekili <i>E. Budakoğlu</i>
Millî Müdafaa Vekili <i>E. Menderes</i>	Dahiliye Vekili ve Hariciye V. V. <i>N. Gedik</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>

ADLIYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Noterlik Kanununun 71 nci maddesinin tadili ve 73 ncü maddesi ile 4782 ve 5235 sayılı kanunların geçici maddelerinin ilgası hakkında Kanun

MADDE 1. — 3456 sayılı Noterlik Kanununun 4782 sayılı kanunlarla muaddel 71 nci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

Madde 71. — Noterlerin alacakları yazı ücretinin ve bir dilden diğer dile veya bir yazıdan diğer yazıya çevirme, mukabele, tescil, emanetleri muhafaza ve kanunlarında harç ve rüsumdan muaf olduğu yazılı senet vesaire ile defter tasdikinden alacakları ücretlerin ve noterlerle imzaya salâhiyetli vekillerinin yol tazminatının miktarı, Adliye Vekâleti tarafından tanzim olunacak bir tarife ile tesbit edilir.

Şahadet ve tasdik şerhlerinden yazı ücreti alınmaz.

Tarifede lüzumlu görülecek değişiklikler, dört senede bir icra olunur.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i>	Nafia Vekili <i>T. İleri</i>
Ticaret Vekili <i>H. Erkmen</i>	Sih. ve İç. Mua. Vekili <i>Dr. L. Kırdar</i>
Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsman</i>	Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
Sanayi Vekili	Bas. - Yay. ve Turz. Vekili
İmar ve İskân Vekili <i>M. Berk</i>	Koordinasyon Vekili ve Sanayi V. V. <i>S. Ataman</i>